

Afscheid Grensmakelaar 10 november 2011- directeur DEU/Buitenlandse Zaken Jaap Werner

Beste Wim, beste oud-grensmakelaar,

Vandaag staan we stil bij een fase die is afgesloten, de eerste fase van de Task Force GROS. Dank voor je inzet in de relatie met de nabije buurlanden. De tweede fase, ingeluid met de brief van ministers BZK en BZ van 8 juli aan de Tweede Kamer is aangebroken. We kunnen leren van wat er is gebeurd. We kunnen bijdragen en aanmoedigen dat in het veld door burgers en bedrijven zelf de grenzen worden opgezocht en overgestoken.

Jij was al in je tijd als CdK Zeeland actief in grensoverschrijdende samenwerking, nog voor het een Haags projectjasje aankreeg. Je zei en zegt altijd: grensoverschrijdende samenwerking is een attitude. Het denken moet niet ophouden bij de grenspaal. Knelpunten voelen mensen in de eerste plaats aan de grens.

Vis-a-vis de Haagse departementen en ook buurlanden was jij een eye-opener. Het is overduidelijk dat je grensoverschrijdende samenwerking niet alleen doet. De Taskforceleden helpen ook nu, (olv DGBK) richting hun eigen ministerie daarbij. Ook na wegvallen van de inter-Europese grenzen zijn er hinderpalen overgebleven. Jij kent als geen ander de voorbeelden.

Jouw taak besloeg de beginjaren van de financiële crisis. Je zei: die mag er niet toe leiden dat landen zich verschansen achter dijken en grenzen, dat deze situatie juist om méér samenwerking vraagt.

Je hebt ook de aandacht van de Raadgevende vergadering van Benelux parlementen gevraagd. Grensoverschrijdende samenwerking wordt op veel terreinen gehinderd door het uiteenlopen van nationale wet- en regelgeving. De harmonisering van Europese regels beoogt daar iets aan te doen, maar de interpretatie en implementatie daarvan blijven een nationale aangelegenheid. Als daar divergentie optreedt, is het gevolg daarvan dat er weer nieuwe knelpunten gaan ontstaan. We willen die beperken en liever nog te voorkomen. Het gaat erom in een vroeg genoeg stadium met de buurlanden af te stemmen om die divergentie te voorkomen.

Als voorzitter van de TF heb je vanaf 2009 tot 2010 de grensregio's betrokken, hun een stem gegeven in Den Haag. Zelf vond je dat de suggestie "grensmakelaar" die de Raad voor het Openbaar Bestuur had bedacht een fraaie titel was. Daarnaast was jij Nederlands' gezicht naar je gesprekspartners in de buurlanden en goede samenwerking met de buurlanden blijft een absolute voorwaarde.

Je hebt flink geduld moeten hebben. Er was aan Nederlandse zijde een lange opstartfase. Alvorens met de buurlanden kon worden gesproken, dienden de knelpunten te worden ontleed en gezien te worden welke ministeries betrokken zijn. Door de decentralisatie dienden op onderdelen ook te worden afgestemd met provincies, gemeenten, veiligheidsregio's en dergelijke. De Nederlandse bestuurscultuur die gebaseerd is op overleg en consensus droeg bij aan het soms bedachtzame tempo. Alle betrokkenen raakten echter steeds beter op elkaar ingespeeld zodat het overleg met de buurlanden vruchtbaar is geworden.

Dat de Ministerraad door het GROS project sterker op een buurlandenkoers is gebracht is goed, want vooral met de buurlanden verdienen we ons brood. Soms voelen mensen zich aan de rand van Nederland ook echt zo: aan de rand. Daarom mag de indirecte bijdrage van grensoverschrijdende samenwerking aan ontwikkeling van wat we krimpregio's noemen, vermeld worden.

Zoals jezelf hebt gezegd, binnen Nederland kan men niet zonder een interdepartementaal overleg, ingebed in de TF. Je hebt ook aanbevolen dat overlegstructuren met de partners in de buurlanden zorgen voor de verankering op de lange termijn van de grensoverschrijdende samenwerking. Die aanbevelingen zijn ter harte genomen: we krijgen nu gezamenlijke actielijsten en de DGBK zoekt zijn collegae op.

Kortom er ligt een rijke erfenis van de GM, als de katalysator, waarmee we de tweede fase met vertrouwen in kunnen. Zou het nog te vroeg zijn om binnenkort de grensoverschrijdende samenwerking om te dopen in grenzeloze samenwerking?